

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.07.2020, sp. zn. 29 Cdo 1625/2020, ECLI:CZ:NS:2020:29.CDO.1625.2020.1

Číslo: 1/2021

Právní věta: Ustanovení § 2 odst. 8 zákona č. 549/1991 Sb., které upravuje solidární poplatkovou povinnost, se neprosadí v případě účastníků řízení majících postavení samostatných společníků podle ustanovení § 91 odst. 1 o. s. ř. Výstavce vlastní směnky a směnečný rukojmí (jako přímí dlužníci ze směnky) jsou (i) v hmotném právu dlužníky samostatnými. Pro určení povahy jejich poplatkové povinnosti (tj. pro posouzení, zda mají povinnost zaplatit soudní poplatek za odvolání každý sám za sebe, nebo solidárně) je nevýznamné, zda jim proti majiteli směnky náleží shodné (nebo naopak rozdílné) námitky, respektive, zda by (případná) pohledávka ze směnky byla uspokojitelná (jen) z majetku jednoho z nich, nebo (v případě manželů) z jejich společného jmění. V tomto směru je bez právního významu též skutečnost, zda odvolání podali samostatnými podáními, nebo podáním společným (jedním); takové rozlišení totiž činí povahu a výši poplatkové povinnosti závislou na právně nevýznamné skutečnosti (na technické podobě odvolání), aniž by k takovému rozdílu byl dán zákonný podklad, ať již v zákoně o soudních poplatcích či v jiném právním předpisu. Naopak důsledkem takového rozlišení by byla ničím neodůvodněná nerovnost poplatníků soudních poplatků, založená jen na tom, zda odvolání podali společně (jedním podáním), nebo samostatně.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.07.2020

Spisová značka: 29 Cdo 1625/2020

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poplatky soudní, Směnka, Společenství účastníků řízení, Zastavení řízení

Předpisy: § 2 odst. 8 předpisu č. 594/1991Sb.

§ 7 odst. 1 předpisu č. 594/1991Sb.

§ 9 předpisu č. 594/1991Sb.

§ 91 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání druhé žalované proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 1. 2020, sp. zn. 12 Cmo 290/2019.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 24. 6. 2019, č. j. 41 Cm 32/2019-127, ponechal v plném rozsahu v platnosti směnečný platební rozkaz ze dne 8. 4. 2019, č. j. 41 Cm 32/2019-15, kterým uložil žalovaným (I. T. a E. T.) zaplatit žalobci (Ch. n. s. r. o.) částku 619 650,- Kč s 6% úrokem od 13. 3. 2019 do zaplacení, směnečnou odměnu 2.065,- Kč a náhradu nákladů řízení (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů námitkového řízení (II.).

2. Proti tomuto rozsudku podali žalovaní (společným podáním) odvolání, aniž zaplatili soudní poplatek za odvolání.

3. Usnesením ze dne 6. 8. 2019, č. j. 41 Cm 32/2019-147, které bylo zástupci žalovaných doručeno dne 9. 8. 2019, soud prvního stupně žalované vyzval, aby každý z nich zaplatil soudní poplatek za odvolání ve výši 31.086,- Kč; současně oba žalované poučil o následcích nesplnění poplatkové povinnosti.

4. Soudní poplatek za odvolání zaplatil (jen) první žalovaný (viz č. l. 149).

5. Na tomto základě Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 11. 9. 2019, č. j. 41 Cm 32/2019-150, odkazuje na ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., zákona o soudních poplatcích, řízení o odvolání druhé žalované pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

6. Vrchní soud v Praze k odvolání obou žalovaných usnesením ze dne 2. 1. 2020, č. j. 12 Cmo 290/2019-158, (mimo jiné) potvrdil usnesení soudu prvního stupně ve výroku o zastavení řízení o odvolání druhé žalované.

7. Odvolací soud - vycházejí ze závěrů formulovaných Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. [29 Cdo 3317/2007](#) (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 38/2010 Sb. rozh. obč.), a v usnesení ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2259/2013](#) (ústavní stížnost proti tomuto usnesení podanou odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 4. 6. 2014, sp. zn. [IV. ÚS 240/14](#)), a Ústavním soudem v usneseních ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. [III. ÚS 339/06](#), a ze dne 25. 1. 2007, sp. zn. [III. ÚS 171/06](#) - zdůraznil, že žalovaní mají postavení samostatných procesních společníků, pročež se pro jejich povinnost k zaplacení soudního poplatku za odvolání neuplatní ustanovení § 2 odst. 8 zákona o soudních poplatcích.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti usnesení odvolacího soudu podala druhá žalovaná dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), a to k řešení otázky výkladu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o soudních poplatcích, s tím, že Nejvyšší soud by se měl odchýlit od závěrů obsažených v rozhodnutích ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2259/2013](#), a ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. [29 Cdo 2066/2015](#).

9. Dovolatelé citují pasáž z nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2010, sp. zn. [II. ÚS 1198/2009](#) (dále též jen „nález Ústavního soudu“), podle níž „v případě žalovaných v řízení navazujícím na vydání směnečného platebního rozkazu, jejichž pasivní legitimace vychází z postavení směnečného dlužníka a směnečného rukojmího, platí, že takovým účastníkům má být poplatková povinnost uložena jako povinnost společná (solidární), neboť i povinnost k zaplacení směnečné sumy je takovým účastníkům uložena společně a nerozdílně“.

10. Za stavu, kdy žalovaní podali společné odvolání proti rozsudku, jímž byl ponechán v platnosti směnečný platební rozkaz, kterým jim byla uložena společně a nerozdílně povinnost k zaplacení směnečné sumy, měla jim být i poplatková povinnost za odvolací řízení stanovena jako společná (solidární); nestalo-li se tak, bylo tímto postupem porušeno základní právo stěžovatelů na soudní

ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

11. K odvolacím soudem zmiňovaným usnesením Ústavního soudu dovolatelka doplňuje, že „primárně je třeba držet se výkladu obsaženého v nálezu, v němž je věcně kvalifikovaně argumentováno“.

12. Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení. Současně navrhuje, aby Nejvyšší soud odložil právní moc (eventuálně vykonatelnost) dovoláním napadeného usnesení.

13. Žalobce považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné.

III.

Přípustnost dovolání

14. Dovolání druhé žalované je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., a to k řešení právní otázky dovolatelkou otevřené, týkající se výkladu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o soudních poplatcích, dosud Nejvyšším soudem z hlediska argumentace obsažené v nálezu Ústavního soudu beze zbytku nezodpovězené.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

16. Podle ustanovení § 2 odst. 8 zákona o soudních poplatcích, vznikne-li více poplatníkům povinnost zaplatit poplatek, platí jej společně a nerozdílně.

Podle ustanovení § 4 zákona o soudních poplatcích, jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost (...) b) podáním odvolání.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích poplatek, s výjimkou poplatku za zápis skutečnosti do veřejného rejstříku provedený notářem, je splatný vznikem poplatkové povinnosti. Vzniká-li poplatková povinnost způsobem uvedeným v § 4 odst. 1 písm. e) až j), je poplatek splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena nebo jímž byl schválen smír, nestanoví-li rozhodnutí o schválení smíru splatnost delší.

Podle ustanovení § 9 zákona o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží (odstavec 1). Soud poplatníka ve výzvě poučí o tom, že řízení zastaví, jestliže poplatek nebude ve stanovené lhůtě zaplacen (odstavec 3). Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost (odstavec 7).

Podle ustanovení čl. 89 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, rozhodnutí Ústavního soudu je vykonatelné, jakmile bylo vyhlášeno způsobem stanoveným zákonem, pokud Ústavní soud o jeho vykonatelnosti nerozhodl jinak (odstavec 1). Vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby (odstavec 2).

17. Judikatura Nejvyššího i Ústavního soudu je jednotná ve výkladu ustanovení § 2 odst. 8 zákona o

soudních poplatcích, jenž upravuje solidární poplatkovou povinnost, v tom směru, že označené ustanovení se neprosadí v případě účastníků, majících postavení samostatných společníků podle ustanovení § 91 odst. 1 o. s. ř.

18. K tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2019, sp. zn. [29 Cdo 3823/2019](#), včetně přehledu judikatury zmíněné v jeho důvodech. V judikatuře Ústavního soudu k tomu srov. např. (jde-li o rozhodnutí vydaná v době po nález Ústavního soudu, tj. po 10. 6. 2010) usnesení sp. zn. [III. ÚS 1711/12](#), ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. [IV. ÚS 3801/14](#), ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. [II. ÚS 2596/15](#), ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. [II. ÚS 2621/15](#) a ze dne 25. 2. 2020, sp. zn. [II. ÚS 2795/19](#).

19. Přitom pochybnosti nelze mít ani o tom, že žalovaní (jako přímí dlužníci ze směnky) jsou (i v hmotném právu) dlužníky samostatnými (viz např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn. [29 Cdo 998/2009](#), včetně dalších rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněných v důvodech usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. [29 Cdo 1/2017](#)).

20. K závěrům obsaženým v nález Ústavního soudu Nejvyšší soud s respektem k nálezové judikatuře Ústavního soudu a vědom si obecné závaznosti nálezů Ústavního soudu zdůrazňuje, že jedním z argumentů, který shledal Ústavní soud relevantním k určení povahy poplatkové povinnosti odvolatelů (tj. zda jde o povinnost solidární, nebo o povinnost, která zatěžuje samostatně každého z odvolatelů), je skutečnost, zda žalovaní (odvolatelé) podali odvolání samostatnými podáními, nebo podáním společným. Takové rozlišení činí charakter a výši poplatkové povinnosti závislou na právně nevýznamné skutečnosti (na technické podobě odvolání), aniž by k takovému rozdílu byl dán zákonný podklad, ať již v zákoně o soudních poplatcích či v jiném právním předpisu. Přitom důsledkem takového právního posouzení by zjevně byla ničím neodůvodněná nerovnost poplatníků soudních poplatků za odvolání, založená jen na tom, zda odvolání podali společně (jedním podáním), nebo samostatně.

21. Vzhledem k postavení žalovaných jako samostatných dlužníků ze směnky je pro účely rozsahu poplatkové povinnosti nevýznamné i to, zda jim vůči majiteli směnky náleží shodné (nebo naopak rozdílné) námitky, respektive to, zda by (případná) pohledávka ze směnky byla uspokojitelná (jen) z majetku jednoho z nich, nebo (v případě manželů) z jejich společného jmění.

22. Konečně nelze přehlédnout, že Ústavní soud zmíněným nálezem rozhodl za skutkového stavu, kdy jeden ze stěžovatelů soudní poplatek zaplatil, a druhému stěžovateli bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků ze dvou třetin, přičemž ve zbývající části hodlal zaplatit poplatek poté, kdy mu bude zaslána opravená výzva k zaplacení soudního poplatku (k tomu srov. opět usnesení Ústavního soudu sp. zn. [IV. ÚS 3801/14](#)).

23. V poměrech dané věci tak Nejvyšší soud neshledal důvod odchýlit se od své předchozí (shora citované) judikatury ani na základě nález Ústavního soudu a dovolání druhé žalované jako nedůvodné zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

24. Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení ve vztahu mezi žalobcem a druhou žalovanou je odůvodněn ustanovením § 243c odst. 3, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když dovolání druhé žalované Nejvyšší soud zamítl a druhé žalované vznikla povinnost nahradit žalobci účelně vynaložené náklady dovolacího řízení.